

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV. Štev. 204	TELEFON POSLOVALNICA TELEFON	UREDNIŠTVA: UPRAVE: 25-67 in 28-67 CELJE, Prešernova 3. tel. 280 LJUBLJANA: 46-91	Maribor, torek 10. septembra 1940	NAROCNINA NA MESEC Prejeman v uravi ali po pošti 14 din. Dostavljen na dom 16 din. tujca 30 din. POSTNI ČEKOVNI PLAGUN: 11.400	Cena din 1.—
------------------------	------------------------------------	---	-----------------------------------	---	-----------------

Osveta do jasne odločitve

Po soglasni sodbi so sedanji siloviti letalski napadi že uvod v odločilno bitko med Nemčijo in Anglijo, ki se bo razvijala v prihodnjih dneh in naj bi bila do srede oktobra že končana

BERLIN, 10. sept. ZPV. Nemški tisk gleškim napadom na nezaščiten nemška tisti, ki je uvedel v vojskovanje nočne bombni ki zopet napadli stanovanske četiri v ljevala osveto do jasne odločitve.

BASEL, 10. septembra. ZPV. Kakor poročila berlinski dopisnik »Baseler Nachrichten«, je berlinska javnost bila počena iz uradne strani, kako se mora obnašati z ozrom na angleške letalske napade. Ljudem je priporočeno, naj gre do že zgoraj zvečer spat in naj si potem naravnajo svoje budilke tako, da se bodo opolnoči lahko prebudili in podali v zaklonišča. Ta način spanja, ki varuje živce, se je že davno uporabljal tudi v

napada zelo ostro proti novim am- mesta. Listi pravijo, da je bil Churchill bombne napade. Sedaj so angleški bomb- Hamburgu, zato pa bo Nemčija nadalje Porenju. Dalje pravi dopisnik, da sedanj- ni letalski napadi na London ne pred- stavljajo samo osvete za angleške napa- de na nemška mesta, ampak pripravljajo pot za generalni napad na Anglijo in je njihov namen očito slabiti britansko mo- ralo in bojno odpornost. Kakor poročajo nadaljnje informacije iz Nemčije, pričakujejo tam, da bo odločilni naskok na Anglijo izvršen že v najbližnjih dneh, tako, da bi bila Anglija v teku enega me-

seca že popolnoma likvidirana. LONDON, 10. septembra. Reuter. Ne- prestani letalski napadi na angleška, ka- kor tudi na nemška mesta so dokaz temu, da protiletalska obramba niti na eni niti na drugi strani še ni na višini. Tako se obe strani trudita, kako kar najbolje zavarovati prebivalstvo. V Berlinu so včeraj izdali oklic, iz katerega izhaja, da so morali biti neprestani angleški bombni napadi na Porurje in na Porenje izredno hudi, kajti oklic se obrača na Berlinčane in pravi, da je vrsta prišla sedaj na prebivalce Berlina, da morajo posnemati način življenja svojih rojakov v Porurju in Porenju. Kakor ti že skozi

več mesecev, tako naj tudi Berlinčan odsej hodijo zgodaj spat in naj urede kleti tako, da bo mogoče v njih prijetno prebivati. Zvečer naj vsakdo ostane doma. Vsakdo naj hodi oblečen spat. Razen tega je izšla včeraj uredba, s katero se pritegne vse berlinsko prebivalstvo k kopanju jarkov za zaklonišča. Vsi zasebni avtomobili morajo biti na razpolago protiletalski zaščiti. Kršenje predpisov se kaznuje kot uporno dejanje. Enaki ukrepi so bili odredeni v Italiji. V Turinu kopljejo delavci tovarn »Fiat« zaklonišča. Samo tu je organiziranih 10.000 novih ga silcev.

Londončani 9 ur v zakloniščih

Tretja noč neprekinjenih nemških letalskih napadov na London — Angleški letalski napadi na nemške položaje ob Kanalu, ladje, Berlin, industrije in bencinske rafinerije

Nemška poročila o napadih na Anglijo

BERLIN, 10. sept. DNB. Nemško vrhov- no vojno poveljstvo je izdalo včeraj sle- deče uradno vojno poročilo: Naša letala so izvedla v noči od 8. na 9. septembra napade na London. Fotografski posnetki so potrdili uspešnost dosedanjih napadov Nemška letala, ki so napadala, so lahko iz velikih daljav videla velike požare. Vr- žene so bile bombe na pristaniške napra- ve, na skladišča petroleja in bencina in električne centrale kakor tudi na silose na obeh obalah Temze. Bombe so bile raz- ličnih kalibrov. Prav tako so bila bom- bardirana tudi letališča v okolici Londona V Firth of Forthu je bila težko poškodo- vana trgovska ladja s 6000 tonami. An-

gleška letala so napadla ponoči Hamburg ter je več stanovanskih zgradb poškodo- vanih, ranjenih pa več civilistov. Škoda je neznatna. V letalskih borbah je bilo zbitih 20 angleških letal, dve pa sta bili zbiti od protiletalskega topništva. Štiri nemška letala se niso vrnila domov.

VCERAJŠNJE AKCIJE

BERLIN, 10. sept. DNB. Nemška letala so se včeraj približala Londonu v manjših skupinah. Prišlo je do zračnih bitk. Nem- ška letala pikirajo in mečejo smrtonosne bombe. Konstatirane so nove eksplozije in požari. Porušenih je nekoliko obalnih naprav in raztovarišč. Boji so dosegli maksimum.

Angleška poročila o napadih na Anglijo

TRETJA NOČ NAPADOV LONDON, 10. sept. Reuter. Tretjo za- poredno noč so Londončani preživeli v zakloniščih. Napad je trajal 9 ur. Prvi na- pad je bil že včeraj popoldne med 5. in 6. uro, ko se je pojavila nad Kanalom for- macija 350 nemških letal. Ze nad Kentom so jo zapletli v boj angleški lovci, pri čem- er sta se izkazali zlasti neka kanadska in neka poljska eskadrilja. Ti dve sta za- sledovali letala nad Kentom, Surreyem do južnega dela Londona, nakar so jih pre- ganjala na poti nazaj čez Kanal. Kanad- ska eskadrilja je pri tem sestrelila 6, polj- ska pa 5 letal. Čeprav je bil London glav- ni cilj bombardiranja, je bilo nekaj zrač- nih napadov tudi na severo- in južnozaha- no Anglijo, na srednjo Anglijo, na jugo- vzhodno Škotsko ter na Wales. Škoda tod je bila lahka. Predvčerajšnja in vče- rajšnja noč so Nemci metali nove, večje bombe, kakor do sedaj, ki so povzročile tudi večjo škodo. Protiletalske ekipe in gasilci so neprerušano na delu, pospravlja- jo ruševine ter gasijo požare.

ZRTVE TREH NAPADOV

LONDON, 10. septembra. Reuter. Lon- don je doživel včeraj svoj tretji množe- stveni zračni napad. Trajal je devet ur. Bombe so bile vržene brezobzirno na naj-

različnejše mestne predele. Uradni komu- niki, ki je bil izdan dan, k temu pravi, da je sovražnik s tem odkrito zavrgel še zadnjo pretezo, da je bombardiranje na- menjeno zgolj vojaškimi objekti. Komu- niki namreč v podrobnostih navaja: »Bombe je sovražnik trosil na strop po- samem mestu. Tako so eksplodirale bom- be tik katedrale sv. Pavla, v bližini mest- ne hiše Guild Hall, na mestnih podjetjih in na zgradbah County Councila, zlasti v delavskem okraju East End, na vzhodu Londona. Prav tako so bile zmetane bom- be na vladno četrt v West Endu in na se- veru Londona. Bilo je nekaj škode. Žrtev ni za enkrat zaznamovali.«

S tem v zvezi je bilo objavljeno, da je znašalo število smrtnih žrtev v soboto ponoči ne 400, kakor prvotno poročano, marveč 306, število težko ranjenih pa 1300. Število smrtnih žrtev v nedeljo po- noči znaša 286, število težko ranjenih pa 1400. Število žrtev nocojšnje noči še ni znano, je pa manjše, ker se Londončani posledje zatekajo v zaklonišča. Žrtev prve noči so v veliki večini postali ljudje za- radi svoje radovednosti. V soboto so bila sestreljena 103 nemška letala, v nedeljo 11 nemških letal. Včeraj in tekot noči pa je bilo sestreljenih 52 nemških letal, do- čim znašajo lastne izgube nocoj 13 lov- skih letal, od česar se je 6 pilotov rešilo.

Angleška poročila o napadih na Nemčijo

ANGLEŠKI NAPAD NA HAMBURG LONDON, 10. septembra. Reuter. Vče- raj popoldne je letalsko ministrstvo iz- dalo poseben komuniké o letalskem na- upadu na Hamburg. Bombardiranje je

trajalo 3 ure. Salva za salvo najtežjih bomb je padala na doke in mnogo sto vžgalnih bomb. Samo eno letalo je za- znamovalo direktnih zadetkov. Nastali so ogromni požari in silovite eksplozije.

Bombardirana so bila tudi pristanišča v bližini: Altona, Beckenhafen in pristani- ške naprave ob ustju Labe. Po 3 urah so požari še vedno divjali. Videti jih je bilo 60 milj daleč. K temu napadu, ki se je vr- šil istočasno, kakor drugi veliki napad na London, pripominja »B. Z. am Mittag«: »Angleži se niso prejeli dovolj.« Na- daljnji komuniké letalskega ministrstva, ki je izšel včeraj o škodi ob priliki ne- dejškega nočnega napada na London, ugotavlja, da je povzročena škoda veli- ka, da so bile zadete 3 bolnišnice in en muzej in da je bilo povzročeno v okolici dokov precej požarov, ki pa so lokalizir- ani. Ker je bilo zadetih nekaj plinarn, se ob prizadeti mnuddlo že kuhano me- so, ki ga bodo kuhali v posebno za to pri- rejenih javnih kuhinjah.

NAPADI NA NEMŠKE LADJE

LONDON, 10. septembra. Reuter. Le- talsko ministrstvo je smuč objavilo, da so letala RAF uspešno bombardirala nemško ladjeve, ki se je zbralo v fran- čoskih in belgijskih pristaniščih, tako v Dunkerqueu, Boulogneu, Ostendu ter v Severnem morju, dalje v Hamburgu, Han

noverju in Emdenu. 13 letal se ni vrnilo. Letalski napad na Ostende je trajal od 9. zvečer do pol 5 jutraj. Veljal je Leopold- dovenmu bazenu. Dokl so v plameni na področju 18 km². Zračni pritisk eksplozij je bilo čutili 4.000 m visoko.

NAPADI NA BERLIN IN RAFINERIJE

LONDON, 10. septembra. Reuter. Davi- še ni bil izdan komuniké o včerajšnjih angleških letalskih napadih na Nemčijo. Napovedovalec pa je zagotovil, da so bili nocojšnji angleški napadi na kraje v Nemčiji posebno obsežni in intenzivni. Dejal je, da je nemški poročevalski urad davil javil angleški letalski napad na Wesermünde pri Bremerhafenu. Prav tako je bil nocoj izvršen letalski napad na Berlin. DNB javlja, da je bil namenjen zlasti severnim predmestjem. Razen tega je bil izvršen doslej najhujši letalski na- pad na nemško dolgometno topništvo ob Kanalu. Očividci z angleške strani jav- ljajo, da je bilo videti ogromne požare in slišati silovite detonacije. V zadnjem ča- su veljajo angleški bombni napadi zlasti petrolejskim rafinerijam. Nemčija preje- ma namreč iz Rusije in Romunije surovo nafto, ki jo je treba v teh rafinerijah šolo predelavati v bencin. Pomen teh bom- bardiranj postane jasen, ako se upošte- va, da bi moralo nasprotno letalstvo, ako bi hotelo Anglijo enako prizadeti, bom- bardirati petrolejske rafinerije v Iraku, na Trinidadu ter v Texasu.

Vojna med Italijani in Angleži

RIM, 10. sept. Stefani. Italijansko vr- hovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče poročilo: Naše letalstvo je bombardiralo Haifo podnevi, Aleksandrijo pa ponoči. V Haifi, kjer je pričel napad neprickako- vano in sovražna obramba ni imela časa pripraviti obrambo, so bile zadete rafi- nerije petroleja in so izbruhnili veliki požari. V Aleksandriji so bile bombardirane ladje in pristaniške naprave. Naši bomb- niki so metali bombe tudi na železnico Marsa-Matruh-Aleksandrija. Vsa naša letala so se vrnila. V Vzhodni Afriki so naša letala bombardirala Boma v Sudanu ter pristanišče in kolodvor v Port Sudanu. Sovražna letala so napadla Mogadiscio, Massauo in Berbero. Uspehov niso dose- gla nobenih, škoda pa je bila malenkostna. Eno sovražno letalo, ki je skušalo napasti letališče v Noggio, je bilo sestreljeno. Trije člani posadke so umrli, en poroč- nik pa je bil ujet.

RIM, 10. sept. CNP. Italijanski avioni so bombardirali Haifo v Palestini, Ale- xandrijo v Egiptu-ter Bombo ter Port Su- dan v Sudanu. Britanska letala pa so bombardirala Mogadiscio, Massawo in Berbero v italijanski vzhodni Afriki ter Moggio v Abesiniji.

LONDON, 10. sept. Reuter. Admirali- teta javlja, da je podmornica »Oziris« po- topila 3000 tonsko italijansko prevozno ladjo. Podmornica »Rocho« pa je potopila 2. italijanski prevozni ladji, ki sta bili v spremstvu italijanskega rusilca.

KAHIRA, 10. sept. Egipška uradna agencija: Britanska motorizirana patrola je izvršila napad na italijansko obmejno trdnjavo Godaye v Abesiniji. Posadki je prizadejala nude izgube, sama pa ni trpe- la nobenih izgub. Vzdržev-več sto kilome- trov dolge meje se podobni napadi po- navljajo.

Vsi Angleži mislijo enako

RIM, 10. sept. Stefani. Komentirajoč izjavo anglikanskega duhovnika Whippa, ki se ni strah izraziti svojo vročo željo, da se uniči vsa Nemčija z njenim celo- kupnim prebivalstvom, pravi »Messagero«, da ta duhovnik ni v Angliji nobena izjema. V Angliji ni niti enega Angleža, ki bi mislil drugače. Ta duhovnik je samo z brutalno iskrenostjo izpovedal tisto, kar mislijo vsi Angleži, počenši od pobožne- ga Halifaxa dalje.

Položaj Anglije po angleškem komentarju Spremembe v Romuniji

Mnenje vojaškega strokovnjaka Olliverja Stewarda o zadnjih ogromnih nemških letalskih napadih na London — Po njegovem mnenju se bodo napadi še stopnjevali

LONDON, 10. septembra. Reuter. Znanji vojaški ekspert Olliver Steward je podal svoje mnenje k zadnjim velikim letalskim napadom na London. Dejal je, da je nastopila doba skrajne poostrove letalske vojne. Ta se bo še nadaljevala in sicer s stopnjujočo se srditostjo. Pri tem bosta vršila odločilno vlogo: 1. lastno bojno letalstvo v zraku, 2. protiletalska zaščita na zemlji, tako topovi in strojnice, kakor osebje protiletalske zaščite in ognjegasci. V soboto je napadlo London 500 nemških letal. Angleško bojno letalstvo je za obrambo Londona koncentrirano vzhodno in zahodno od Londona. Vendar je jasno, da vse letalstvo ne more biti uporabljeno samo za obrambo Londona, ampak ima važne naloge še drugje po Angliji, razen tega se mora čuvati za rezervo. Vkljub temu je bilo v

soboto sestreljenih 19% napadajočih letal, ali ena petina. To se pravi, da se taka formacija, kakor je bila v soboto nad Londonom, uniči že po petih napadih. — Gotovo, da so povzročili nemški bombniki nekaj škode, toda doki, katerim je bil napad namenjen, obratujejo naprej.

London je ogromno področje in tudi število 400 mrtvih, odnosno 1.400 ranjenih, pri 8 milijonih prebivalcev ni znaten procent. Prvi večji napadi so zaradi ne navadnosti vedno presenečenje, toda šola izučiti. Tako se bo prilagodila obramba tudi množinskim napadom. Angleško bombarderstvo na drugi strani doslej še ni nastopilo v formacijah po 500 letal. Ministrski predsednik Churchill je še zadnjič dejal, da glavna sila angleških bombnikov še ni stopila v akcijo.

Nemčija bo ponovila svoje bombne na-

pade. Angleška letalska sila še ni dovolj velika, da bi mogla popolnoma preprečiti letalske napade na London. Na vsak način pa so angleška bojna letala že danes nemškim bombnikom rešna ovira. Medtem nadaljujejo angleški bombniki neprestano in v naraščajoči meri svoje razrušilno delo na nemški vojni mašineriji. Pa tudi morala prebivalstva se zaradi vedno hujših napadov, hvala Bogu, krepi in postaja vse upornejša. Vsekakor vršijo Londončani važno nalogo: odvrtačajno pozornost sovražnih letal od življenjsko važnih vojnih industrij, naloga, ki je bila podobna oni Poljske lani osorej. Skratka, pogoršanje sovražnih letalskih napadov naleteli na vedno upornejšo obrambo, hkratu pa izziva vedno silnejše udarce nazaj.

BUKARESTA, 10. sept. Rador. Vlada je odredila, da se ukinejo romunska poslatništva v Mehiki, Kjebenhavnu, Helsinkih, Teheranu in Riu de Janeiru. Prav tako se ukinjajo tudi mesta svetnikov pri veleposlatništvi. Odpoklicani so dosedanja veleposlatniki pri Vatikanu, v Ankaru, Vichyju, ter poslaniki v Bernu, Washingtonu, Lizboni, Stockholmu in Berlinu.

BUKARESTA, 10. sept. DNB. Uradno je bilo objavljeno, da se spremene imena vseh onih polkov in vojnih formacij, ki so doslej nosila ime kralja Karola II. Ti polki bodo nosili odslej ime kraljice matere Helene ali pa razna zgodovinska imena.

BUKARESTA, 10. sept. Rador. General Antonescu je izdal dekret, s katerim je odrejena obnova vseh političnih procesov zadnjih 8 let. Odrejena je tudi izpustitev vseh oseb, ki so jih vtaknili v zadnjih mesecih v koncentracijska taborišča zaradi širjenja lažnih vesti. Romunija stoji pred novim problemom: pred problemom romunskega Banata, kjer prebiva močna nemška manjšina, ki zahteva avtonomijo.

PAPEZEVO PISMO ROOSEVELTU
NEW YORK, 10. septembra. AA. Reuter. Myron Taylor, osebni odposlanec Roosevelta pri Vatikanu, je včeraj referiral Rooseveltu. Izročil mu je osebno sporočilo papeža, v kateri je rečeno, da bo sv. oče vse storil, da se vrne mir.

JAPONSKI VOJAŠKI ATAŠE O VOJNI V ANGLIJI

NEW YORK, 10. sept. CNP. Japonski vojaški ataše v Londonu, ki je prispel sem kaj na poti v Tokio, je izjavil na vprašanje novinarjev, da se nemški poskus invazije na Anglijo po njegovem mnenju ne more posrečiti zaradi silnih utrd in obrambne pripravljenosti Anglije.

GAYDA O TRAJANJU VOJNE
RIM, 10. septembra. Reuter. Virginio Gayda svari v »Giornale d'Italia« pred mnenjem, da bi bila sedanja vojna kratka. Vojna bo dolga, pravi Gayda, ker je Anglija dobro oskrbljena in lahko prenaša velike vojne napore. Zelo zamerja USA njihovo tiho podpiranje Anglije. Krivda za zavlačevanje vojne leži, po mnenju Gayde, izključno le na USA.

UKREPI V HOLANDIJI
HAAG, 10. sept. CNP. Nemška okupacijska oblastva so poostriala nadzorstvo nad holandsko notranjo ureditvijo kot posledico zatrtjevanih obtožb o špijonaži v korist Anglije. Vsaka telefonska centrala je dobila nemškega nadzornega organa.

OPUSTITEV POSLANISTEV
ZNEVEVA, 10. sept. DNB. Francoska vlada je uknila diplomatska predstavništva pri tistih vladah, katerih države je zasedla Nemčija.

GENERAL WEYGAND RANJEN
ZENEVA, 10. sept. DNB. General Weygand še ni mogel prevzeti nove službe v kolonijah, ker ima zlomljena 3 rebra zaradi letalske nesreče. Zdravil se bo še tri tedne.

VAJE AMERIŠKEGA BRODOVJA
HONOLULU, 10. septembra. CNP. — Ameriško brodovje je pod inspekcijo mornariškega ministra Knoxa izplulo iz Havajev na 5 dnevne pomorske vaje. — Knox motri vaje z nosilca letal »Enterprise«.

VAJE V SOVJETSKI ZVEZI
MOSKVA, 10. septembra. Reuter. Včeraj so se pričele velike vojaške vaje v leningraiskem vojaškem okrožju ter v zahodni Ukrajini in Beli Rusiji.

Mariborska napoved: Pretežno oblačno in nestanovitno vreme. Včeraj je bila najvišja toplota 22,0, čanes najnižja 12,8, opoldne 15,6.

Boza. Curih, 10. sept. Devize: Pariz 9.85, London 17.54, New York 439.25, Milan 22.20, Madrid 40, Berlin 175.50, Buenos Aires 102.

Sporazum med Japonci in Indokino?

Po najnovjših vesteh bodo Francozi dovolili vkorakanje Japoncev v Indokino — Kitajci bodo v tem primeru odredili napad — V ozadju stojita tudi še Anglija in Amerika

CURIH, 10. sept. Kakor poroča »Neue Zürcher Zeitung« iz Londona, tam z veliko pozornostjo zasledujejo razvoj položaja v francoski Indokini. Ker je vest o umiku japonskega ultimata Indokini ustvarila videz popuščanja napetosti, so tudi oblastva v Hongkongu dovolila zopet pomorski promet med Hongkongom in Indokino. Včeraj je pa prispela alarmantna vest, ki pravi, da je bila med Indokino in Japonsko sklenjena tajna pogodba, ki dovoljuje japonskim četam vkorakanje na ozemlje Indokine. Ali bo kitajska vlada uresničila svojo grožnjo z vkorakanjem kitajskih čet v Indokino v primeru, ako bi se tam pojavili Japonci, še ni znano. Angleži se zavedajo samo, da bi bilo s

tem japonsko-kitajsko bojišče prenečeno v neposredno bližino Burme. Ni tudi še znano, ali je razgovor angleškega veleposlanika lorda Lothiana v Washingtonu z ameriškim zunanjim ministrom Cordellom Hullom bil posvečen vprašanju Indokine, vendar se zdi zelo verjetna možnost sporazuma med Zedinjenimi državami in Anglijo o vzajemnem uporabljanju vojaških oporišč na Daljnem vzhodu in skupni obrambi interesov proti Japonci.

ŠANGHAI, 10. sept. Tass. Kitajski tisk se bavi s položajem Indokine ter pravi, da bi vsaka japonska akcija imela težke posledice. Kitajska ne bo mogla ostati ravnodušna ter bo s 100.000 vojakov vdrla v Indokino, če bi jo napadla Japonska.

Situacija v Indokini sili USA in Veliko Britanijo h kolaboraciji. Sporazum obeh velesil se bo razširil tudi na Tih ocean.

ZENEVA, 10. sept. DNB. Grenoblski list »Petit Dauphinois« javlja uradno francosko tolmačenje o razgovorih z Japonsko glede Indokine. Veleposlanik v Tokiu, Henry, se je pogajal z japonskim zunanjim ministrom Matsuoko v istem smislu kakor v Hanoiju admiral Decoux z japonskim predstavnikom generalom Nišišaro. Slednji preučuje v Hanoiju ukrepe, ki so bili najprej v Tokiu storjeni diplomatskim putem. Obstaja upanje, da bodo pogajanja ugodno zaključena. Verjetno je, da bodo japonski interesi vskladeni s francoskimi.

Priprave za vrnitev Dobrudže

SOFIJA, 10. sept. ZPV. Bolgarski listi pišejo z velikim navdušenjem o vrnitvi južne Dobrudže Bolgariji. »Zarja« naglaša v svojem uvodniku, da se je to zgodilo z direktno podporo Berlina in Rima in da bo zedinjenje južne Dobrudže z Bolgarijo pričetek odločilnega preokreta v zgodovini Bolgarije ter novega razvoja. V nekem dopisu pa piše, da mora popustljivost Romunije služiti tudi drugim kot vzor.

SOFIJA, 10. sept. DNB. Izmenjava ratifikacijskih listin o sporazumu v Craiovi bo, kakor poročajo bolgarski listi, izvršena najkasneje 16. t. m. v Bukarešti. Med tem pa bo razmejitvena komisija

pričela že svoje delo, da se čimprej določi nova razmejitev tudi v vseh podrobnostih. V zvezi z ratifikacijo sporazuma bo bolgarsko sobranje sklicano na izredno sejo. Na tej seji bo najbrže tudi odobren kredit, ki je potreben za izvršitev priključitve južne Dobrudže. Kakor se zatrjuje, bo za prehodno dobo organizirana južna Dobrudža kot nekakšen generalni guvernat. Guverner bo postal po vsej priliki poveljnik Varne, general Popov, ki bo izvedel tudi vojaško zasedbo dežele. Okupacija bo izvršena v štirih etapah. Vrnitev južne Dobrudže bo slovesno proslavljena dne 3. oktobra, ko slavi Bolgarija svoj državni praznik.

Madžarsko zasedanje Transilvanije

BUDIMPESTA, 10. sept. MTI. Štab madžarske vojske objavlja: V teku včerajšnjega dneva so madžarske čete zasedle vse tiste kraje in mesta, ki so bila določena za okupacijo 9. septembra. Madžarske čete so vkorakale v Banfy Hunyad, Hidalmas, Szamos Ujvar, Szas Szentgyörgy, Fehér Patak, Mezöhavasz ter v kraj Gödömesterhaza v dolini Ma-

roša. Madžarske čete bodo vkorakale danes v sledeče kraje: Magyarboros, Hanhido, Mezöband, Maros Vasarhely, Szovato, Parayd in Korond, kakor tudi v gorsko kotlino Györgö.

BUKAREŠTA, 10. sept. Rador. Uradno včerajšnje poročilo javlja evakuacijo pete cone v Transilvaniji.

DE GAULLEOVE AKCIJE

BERN, 10. sept. Ag. Suisse. Kakor javljajo dobro poučeni krogi, je dobila vichyjska vlada informacije, po katerih namerava general de Gaulle odleteti v francosko Afriko, da tam zaneti upor. Francoska oblastva v Afriki so storila vse potrebne varnostne ukrepe. Po drugi verziji izključujejo, da bi bil de Gaulle že izvršil poskus izkrcanja čet, ki pa naj bi se bil izjalovil. Pristojni francoski krogi teh vesti ne potrjujejo.

FRANCOSKA INDIJA ZA DE GAULLEA?

PONDICHERRY, 10. sept. Reuter. Po vesteh iz Pondicherryja, ki pa v Londonu še niso potrjene, je stopila Francoska Indija na stran generala de Gaullea.

Solidarnost vse Amerike

NEW YORK, 10. septembra. Tass. Predsednik brazilske republike Getulio Vargas je izjavil, da bi v primeru potrebe vse ameriške države zedinile svoje vojske, da odbranijo suvereniteto ameriškega kontinenta.

SILNO OBOROŽEVANJE USA

WASHINGTON, 10. septembra. CNP. Istočasno, ko je prezident Roosevelt včeraj podpisal po obeh zbornicah odobren zakon o 5 milijardnem oboroževalnem programu USA, je ameriško mornariško ministrstvo oddalo tvrdkam naročilo za zgraditev 201 vojne ladje za 960 milijonov funtov. To je največje naročilo v zgodovini svetovnih mornaric. Po 5 letih bo Amerika razpolagala z dvema oceanskima brodovjema, ki bosta dosežanje angleško brodovje potisnili na drugo mesto in bo večje kakor nemško, italijansko, rusko in japonsko skupaj. Istočasno je odobren kredit za nabavo 18.422 letal ter moderna oprema za vojsko 2 milijonov mož.

AMERIŠKO-KANADSKI ODBOR

WASHINGTON, 10. septembra. CNP. Danes se je sestel združeni ameriško-kanadski obrambni odbor na svoje drugo zasedanje.

ZIVLJENJSKI PROSTOR JAPONSKE

MOSKVA, 10. septembra. Tass. Japonska, je dejal uradnik zunanjega ministrstva, gleda na sklenitev pogodbe med USA, Kanado, Avstralijo in Novo Zelandijo o mirni ureditvi sporov pod vidikom, da spadata francoska Indokina in Holandska Vzhodna Indija v vzhodnoazijsko področje, ki je življenjski prostor Japonske.

Smrtna nesreča pri Dramljah

Celje, 10. septembra. Včeraj popoldne se je v Selcah na križišču cest Dramlje—Ponikva—Sv. Jurij zgodila težka nesreča, ki je terjala smrtno žrtev. Posestniški sin Franc Škrli iz Razborja pri Dramljah se je peljal s kolesom v Sv. Jurij k zdravniku. Na omejenem križišču mu je pripeljal nasproti

neki drugi kolesar. Oba sta s tako silo trčila skupaj, da je Škrli padel vznak in si zlomil tlitnik. Drugi kolesar je padel naprej ter se le laže poškodoval. Škrli je po petih minutah izdihnil. Kmalu je prišla na kraj dogodka komisija, ki je ugotovila dejanski stan. Ponesrečenčev truplo so prepeljali na njegov dom.

Pogajanja med Nemci in Turki

CARIGRAD, 10. sept. DNB. Zunanji minister Saradzoglu, ki je v soboto dopotoval sem iz Ankare, je sprejel v svojem hotelu nemškega poslanika von Pajena in z njim več časa konferiral.

CARIGRAD, 10. sept. Ass. Press. Med Turčijo in Nemčijo so v teku pogajanja zaradi povečanja medsebojnih trgovskih odnošajev. V prihodnjih dneh bo prispela sem posebna nemška nakupovalna delegacija. Obenem bo urejeno tudi vprašanje trgovanja Turčije z onimi državami, ki jih je zasedla nemška vojska.

Novice

Potreba regulacijskih in melioracijskih del v Prekmurju

Zadnji poletni nalivi, ki so ponekod uničili cele komplekse poljedelskih pridelkov, so posebno hudo prizadeli tudi Prekmurje. Kar ni ugrabila Mura, ki leto za letom preplavi bližnja polja, je letos uničila Ledava, pa tudi nekaj drugih potokov. Narasle vođe so odplavile dokaj otave in naredile precej škode na številnih njivah (nemalokje je izginil krompir). Trpeli pa so predvsem tudi močvirni predeli.

Vsa ta dejstva kažejo, da bi bilo treba v

Maksimalne cene za meso, mast in moko

Za teritorij dravske banovine je ban s posebno odredbo določil naslednje najvišje cene za meso, mast in moko:

Goveje meso

Čl. 1. Cena 1 kg govejega mesa sme znašati največ: a) za meso prve vrste sprednjega dela 16 din, zadnjega dela 18 din; b) za meso druge vrste sprednjega dela 13 din, zadnjega dela 15 din; c) v mesarijah, kjer se prodaja meso sprednjega in zadnjega dela po enaki ceni in je to v ceniku izrecno označeno, sme znašati cena 1 kg govejega mesa 1. vrste največ 17 din, druge vrste največ 14 din.

Čl. 2. Meso prve vrste po čl. 1 te odločbe je meso volov in telic, ki je bilo označeno pri mesnem ogledu z žigom kot tako. Vse ostalo meso je meso druge vrste. V smislu čl. 1 te odločbe se prodajajo po cenah za sprednji del tile mesni kosi: meča, prsa in robček, vrat, podplečje, debela rebra, sprednji bočnik, zadnji bočnik, podtrebušnica ter odrezki od izrezkov. Po cenah za zadnji del pa tile mesni kosi: šimbas, pljučna pečenka, roža, notranje stegno, zunanje stegno, zadnje stegno, kugla, bržola, debelo pleče. Čl. 3. Za priklado se določajo te-le najvišje cene: jeter 18 din, srce 10, pljuča 6, jetra 14, vranica 12, ledvice 16, vampi 10 din, črevesni loj, surov, 6 din, črevesni loj, spušen, 8 din, ledvični loj, surov, 12; ledvični loj, spušen, 14, koža 16, glava 8, možgani 20 din za kg. Te cene veljajo, ako se prodaja priklada posebej. Ako se dodajajo ti kosi kot priklada mesu, se prodaja priklada po isti ceni kakor meso. Čl. 4. Priklada se sme dodajati k naslednjim mesnim kosom v naslednjih odstotkih teže: k prsom in trebuhom do 10%, jeter, srca in kosti, k plečetu ali stegnu, popolnoma očiščenemu, 20 do 25%, k rebrom 5 do 10%. Čl. 5. Po višjih cenah, kakor so določene v čl. 1., se smejo prodajati tile specialni kosi govejega mesa: a) kot izrezki: popolnoma očiščena pljučna pečenka po ceni 26 din, notranje in zunanje stegno, kugla, pleče po ceni do 24 din za kilogram; b) bržola po ceni do 22 din.

Telečje meso

Čl. 6. Cena za kilogram telečjega mesa sme znašati največ: za hrbet 18 din, za stegno in pleča 16, za vrat in prsa 14 din. V mesarijah, kjer se prodaja telečje meso po običajni in označbi v ceniku po enotni ceni, sme znašati ta cena največ 16 din. Čl. 7. Priklada k telečjemu mesu se prodaja po najvišjih cenah navedenih v čl. 3. z izjemo telečjih jeter, za katere se določa najvišja cena 24 din, pljuča s srcem s 15 din od kg, možgani s 7 din od kosa. — Priklada se sme dodajati naslednjim kosom telečjega mesa v naslednjih odstotkih teže: prsa 10%, stegno 25%, glave in telečjemu hrbtu in poleg vsebujočih in vsebujočih kosti, pleče 20% različnih in vsebujočih kosti. Čl. 8. Cena za telečje zrezke iz stegna brez kosti se določa z največ 28 din, iz pleč brez kosti z največ 26 din.

Svinjsko meso, slanina, mast

Čl. 9. Cena za 1 kg svinjskega mesa, slanina in masti sme znašati največ: za hrbet 20 din, za stegno 18, za pleče, flam, rebra 16, za slanino in salo 22, za mast 24 din. Čl. 10. Za postranske proizvode svinjskega mesa se določajo te-le najvišje cene: za glavo 8 din od kg, za črevesno mast 14, za ledvice, srce, možgane 18, za jetra do 14, za pljuča do 7 din. Za mast, ki se v dravsko banovino uvaža, veljajo predpisi čl. 2. uredbе o kontroli cen in čl. 8. uredbе o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije s tem, da razlika med predstaviteljem 1 din, pri detajlistu pa 2 din. Obrati, nabavno in prodajno cenno pri grosistu ne sme biti izdelujejo standardnim predpisom odgovarjajočo mast iz praščev, ki se uvažajo v dravsko banovino, smejo prodajati to mast po cenah, po katerih jo prodajajo trdke uvoznice franko postaja v dravski banovini. Obrati, navedeni v predhodnih dveh odstavkih, morajo zaprositi za vsako povišanje cen pri prodaji na veliko za odobritev cen po čl. 2. Uredbe o kontroli cen.

Zaključne odredbe

Čl. 11. V čl. 1., 3., 5., 6., 7 in 9 navedene cene veljajo za vsa mesta s sedeži okrajnih načelnstev in izpostav. za št. Vid nad Lj., Polje, Ježico, Dobrovo, Vrhniko, Staro Loko, Tržič, Lesce, Koroško Belo, Jesenice, Dovje-Mojstrana, Kranjsko goro, Bled, Bohinjsko Bistrico, Brezje, Domžale, Zagorje ob Savi, Laško, Trbovlje, Hrastnik, Zidani most, Radeče, Zalec, Teharje, Soštanj, Vitanje, Kamnica, Studenci, Radvanje, Pobrežje, Košaki, Slovenska Bistrica, Sv. Lenart v Slov. goricah, Rakek, Metlika, Planina, Ziri. Čl. 12. V ostalih krajih banovine se morajo računati vse cene, razen onih v čl. 9. in 10., za 1 din nižje od onih, ki veljajo v krajih, navedenih v čl. 11. te odločbe. V Ljubljani se smejo cene po čl. 9. in 10. za 1 din zvišati. Čl. 13. Mesarji v Ljubljani, Mariboru in Celju morajo dostavljati pristojnim tržnim uradom tedensko in

Prekmurju začeti z načrtno, dokončno, ne pa priložnostno regulacijo. Prvenstveno bi se moralo pri tem polagati največ pažnje Muri in Ledavi, zanemariti pa se tudi ne bi smelo vprašanje regulacije drugih večjih potokov. Revnemu prekmurškemu poljedelcu bi tako bili nemalokrat ohranjeni zemljiški pridelki, ki so zanj življenjske važnosti, pri tem bi se pa zaposlilo tudi dokaj delovnih moči.

Mimo načrtno regulacije pa je treba omeniti tudi potrebo vrste melioracijskih del.

Razen močvirnatoga obmurskega in obledavskega sveta bi prišli tu v poštev predvsem predeli, ki so porasli z grmičevjem in vrbovjem in od katerih prekmurški kmet nima nobenih pravih dohodkov. Izmed nerodovitnega sveta, ki meri (po madž. statistiki) 8482 oralov — dejansko zdaj že verjetno ne-

koliko manj — bi se dalo predelati v tako zvano obdelovalno zemljo še vedno najmanj 250—300 oralov. Drugo važno vprašanje, ki se proži s tem v zvezi, je ureditev pašnikov. V Prekmurju je po madž. statistiki namreč 10.578 oralov pašnikov, od katerih jih je največ na Goričkem in so porasli z nizkim grmičevjem. Tudi od tega sveta nima prekmurški kmet skoroda nobenih dohodkov, pretekeri predel bi se pa dal uporabiti za obdelovalno zemljo, ki bi tudi kaj prinašala. Pri tem oblastva, razen s pospeševanjem, ne bi mogla dosti pomagati. Na vsak način bi pa morala — in to bi bilo v interesu delovnega ljudstva — z izdatnimi krediti omogočiti izvedbo regulacijskih in melioracijskih del, ki bi bila za Prekmurje velikega pomena.

Povišanje temeljne mezde

Ministrski svet je sprejel uredbo o izpremembah in dopolnitvah o minimalnih mezdah. Z novo uredbo je povišana temeljna minimalna mezda za pomožno osebje od 2 na 4 din za uro. Na temelju te temeljne mezde bodo pristojni bani določili minimalne mezde za svoja pod-

ročja. Za nekvalificirane delavce se lahko mezde določijo od 10% pod in do 50% nad temeljno mezdo. Temeljna minimalna mezda, ki je predpisana z novo uredbo in minimalne mezde, ki jih predpiše ban, stopijo v veljavo prav tako v 15 dneh po objavi.

Celje

Nesreča na železniškem križišču

V nedeljo dopoldne ob 10. se je na železniškem križišču pri Smartnem ob Paki zgodila težka železniška nesreča, ki je skoro zahtevala smrtno žrtev. 33-letni posestnik Ivan Pokleka iz št. Andraža pri Polzeli je peljal s konjem pivo, kozarce in steklenice na goro Oljko. Ko je peljal čez progo, je privozil vlak. Lokomotiva je zadela v zadnji del voza, ga

prevrnila in vlekla nekaj metrov po progi. Zadnja kolesa je lokomotiva popolnoma razbila. Konjem se ni nič zgodilo. Pokleka je yrglo osem metrov ob progi ter si je prebil lobanjo. Dva zaboja steklenice sta se razbila. Nezavesnega Pokleko so takoj prepeljali v celjsko bolnišnico.

ENOTEN KRUH V CELJU

Pekovski mojstri iz Celja so na svojem sestanku sklenili, da pričnejo z 9. sept. peči enoten kruh. Ta kruh se bo pekeli v hlebinah ali štrucih, ki bodo tehtale 109 dkg in se bodo prodajale po 6 din. Pekle pa se bodo tudi štruce v polovični teži, katerim bo cena 3 din. Zemlje se bodo pekli v teži 6 do 7 dkg in bodo stale 1 dinar. Lüksuzno pečivo, kateremu teža ni določena, se bo prodajalo tudi po dinarju komad. Dokler peki ne bodo dobili enotne moke, bodo pekli navedene štruce iz moke št. 5. Obratovanje v pekarnah se pričneta sedaj ob 4. zjutraj. Včeraj popoldne se je vršilo v Ljubljani pri »Šestici« zborovanje pekov v tej zadevi. Tega zborovanja se je udeležil tudi delegat pekovskega združenja iz Celja.

c **Gostilničarska strokovna nadaljevalna šola.** Vpisovanje bo v petek, 13. sept. od 14. do 15. v pisarni deške meščanske šole. K vpisovanju se mora primesti s seboj tudi učna pogodba.

c **Tatvina čevljev.** Pri nekem čevljarškem mojstru v Celju je nekdo dalje časa kradel čevlje. Mojster je pred dnevi pri svojem

18letnem čevljarškem vajencu Zvonku S. slučajno našel listek, v katerem ga neka ženska nagovarja k tatvinam čevljev. Mojster je prijavi zadevo policiji, ki je fanta prišla. Vajenec je priznal, da je izvršil tatvine na prigovarjanje omenjene ženske in ukradene čevlje prodajal po nizki ceni. Ženska vse taji, fanta pa so izročili sodišču.

c **Želtev smrti.** Na Krekovi cesti 1 je umrl bivši 63letni trgovec Josip Schittanz, rodom iz Schönberga na Moravskem. Na Okolih 9 je umrla 75letna zasebnica Ana Kolaric. V Vodnikovih ulici pa 27letni Kleparski pomočnik Ivan Jeromec. — V bolnišnici so umrli: 71letni posestnik Martin Kranjc iz Loč pri Smartnem v Rožni dolini; 60letni predelavec v Westnovi tovarni Alojz Binder iz Gaberja in 3letni sinček rudarja Stanko Brezovšek iz Zabuškovec pri Grižah.

Ljubavna tragedija v Središču ob Dravi

Mlada Tinca K. in 31letni Rudolf R. sta se imela že delj časa rada. Poslednji čas pa se je jela Tinca nekam ohlajati, kar je seveda ugotovilo tudi Rudolfovo budno oko. Razočarani fant je slednjič napravil drzen sklep, da Tinco ustrelji. Ko se je v nedeljo mudil pri njej, jo je

Nove realne gimnazije

Na predlog prosvetnega ministra bodo otvorne ob pričetku novega šolskega leta tri nove realne gimnazije v Sloveniji, in sicer 4. realna gimnazija v Ljubljani, 2. realna gimnazija v Celju ter popolna realna gimnazija v Murski Soboti. Razen teh bodo pričeli s poukom še na novih realnih gimnazijah v Valjevu in Čačku, na mešani gimnaziji v Sarajevu, dočim mše bo realna gimnazija v Beogradu postopoma zaprla.

c **Nesreče.** 15letnemu kovaškemu vajencu Henriku Orošu iz Vitanja je pri delu padel kos železa na nogo in mu jo presekal pod kolenom. — 39letni delavec Vinko Vaupotič iz Mozirja se je peljal s konji po les. Med poljo so se splašili konji. Vaupotiču je slo kolo čez nogo in mu jo zlomilo. — 30letni progovni delavec iz Jarmenč pri Radečah je delal na prog. Z nogo je prišel pod voziček, ki mu jo je zlomil. — 6letni cinkarški delavec Anton Blazinšek iz Zadobrove pri Skofji vasi se je pri delu v tovarni opekeli po nogi. — Vsi se zdravijo v celjski bolnišnici.

c **S pripravljalnimi deli** za tlakovanje Vodnikove ulice so včeraj pričeli. Sedaj odkopavajo in s posebnim strojem orjejo stari gramozni material, ki ga bodo izvozili na ceste.

c **Meščanske šole** so danes pričele s poukom. Včeraj je bila v Marijini cerkvi otvoritvena služba božja. Našim mestnim ulicam je vrnivša se šolska mladina dala zopet živahnije lice.

Ptuj

p **Pridelek krompirja** v težkih zemljah je letos zelo slab. Nekaterim je komaj seme povrnjeno, tako da jim bo krompir primanjkoval še za domačo potrebo. Letos je krompir mnogo obetal v prvi rasti, v poletju pa ga je zaustavljalo preobilno deževje predvsem v nepropustnih zemljah, kjer je pričel tudi močno gniti.

p **Ukradeno in najdeno kolo.** Tatvine koles so v Ptuj na dnevnem redu in so preše že v navado. Vendar imajo nekateri tudi srečo v nesreči. Nekemu peku je bilo vrnjeno že trikrat kolo. Tokrat so našli po par dneh kolo stavbenika Macuna Martina. Storitca ga je skrtil v senik pri pos. Vogrincu na Sp. Hajdini.

p **Prodali sta 150 kg ukradenega krompirja.** Včeraj so prijeli neki ženski, ki sta na trgu prodali 150 kg ukradenega krompirja. V noči sta ga nakopali na Helerjevji njivi na Bregu in ga zjutraj spravili v Ptuj.

p **Poleno v glavo.** Stumbergerju Ivanu, 20letnemu pos. sinu iz Gorenjskega vrha pri Zavrču, je sodelavec namerno zagnal poleno v glavo tako hudo, da mu je razbil lobanjo.

p **Pri nakladanju debel** je zlomilo ključnico 36letnemu pos. Majcenu Karlu iz Matkovec pri Sv. Lovrencu na Dr. polju.

Ceste so nam uničile vozila in živce

Vozač bi moral biti iz železa, da bi vzdržal zunanje in notranje ravnotežje

»Veliko je časopisne in druge kritike čez nas motorizirane vozače, a veliko krivične. Priznam, da so med nami divjaki, čudno bi pa ne bilo prav nič, če bi bili divjaki vsi, Saj na takih cestah, kot so naše, mora podivjati vsak, kdor sedi za volanom. Tu voznja ni nobena zabava, ampak trpljenje. Ali si morete predstavljati, kaj pretrpi vozač težkega tovornika ali avtobusa, ki mora toliko- in tolikokrat prevoziti isto razdrapano, na vsak meter nevarno, tisočkrat preketo cesto? To je vražji živčni napor in bi človek moral biti iz železa, da bi to zdržal brez najmanjše motnje notranjega in zunanjega ravnotežja. Verujte, da je v pre mnogih primerih samo nervoznost vozačev vzrok raznim nezgodam in konfliktom na cestah. Slabe ceste, te nam

uničujejo ne le vozila, ampak tudi živce. Naj nam dajo dobrih cest, pa bo vse bolje tudi s tako zvano prometno disciplino, moralo in kulturo...»

Tako mi je zadnjič neki avtomobilist razlagal svoje mnenje o vprašanju reda oziroma nereda na cestah, o čemer je danes v naši javnosti toliko razpravljano. V neki meri sem možu moral dati prav. Pred očmi mi je stopil tisti nesrečni Italijan, ki sem nanj nalletel pred dvema letoma tam na cesti blizu Framu. Skrušen je sedel na konfinu in je jokal. Da, jokal je mož. Ob svojem srčkanem, malem Fiatu, ki je na pol visel čez občestni jarek. Ne, nič se ni bilo zgodilo ne vozaču ne vozu, ni se zaletel ne prevrnil, — ampak možu so kratkomalo odpovedali živci. On, vaje sijajnih italijanskih strad, tej cesti, ki je strah in trepet naših tudi najbolj utrjenih vozačev, ni bil kos. Zbila ga je telesno in duševno.

In pravila mi je Ljubljancanka, ki se je vrnila z Jadrana: voznja na hudo razburkanem morju je dobro prenela, zato jo je pa napadla morská bolezen v avtobusu Sušak-Ljubljana. Skoraj šest ur potrebuje ta avtobus, da prevozi samo 150 km dolgo proggo, ki bi jo na kolikaj dobrih cestah z lahkoto zmozel v treh urah. In kako se na tej vožnji počutijo potniki, to oznanjajo papirnate vrečice, ki frčijo zdaj ena zdaj druga iz avtobusa. Pasajir sušaškega avtobusa prejme namreč z vozovnico hkratu tudi papirnato vrečico, kateri lahko zaupa slabosti svojega žledoca.

Ne, daljša voznja z avtobusom po naših

med besedičenjem ustrelil v desno stran prsi. Tisti hip pa se je menda skesano premislil. Stekel je po avto ter jo odpehjal v ormoško bolnišnico. Ranjeno dekle je ostalo v bolnišnici, fanta pa so prijeli orožniki ter ga zasljušejo.

Je pač velik križ to z našimi cestami, veliko razbitih glav in polomljenih udov gre na njih rovaš, vozači jih predklinjajo, ceste pa opominjajo vozače: vozite previdno. Medtem pa je motoriziranega orometá čedalje več, ki ceste še bolj razriva — promet napreduje, ceste pa nazadujejo, tako je stanje. Saj to, kar je storjenega pri cestnih delih, je večinoma samo krparija za silo. Cesta danes nastata in zvaljana, je kmala spet taka, kot je bila. Tu zaleže samo beton, asfalt, tlak. Priznati pa moramo pri tej prički, da so naše banovinske ceste veliko bolje vzdrževane kot pa državne.

Zdaj slišimo, da pripravlja vlada velike načrte za razna javna dela. Upajmo, da je med temi načrti tudi moderniziranje naših glavnih prometnih žil. Saj navezadnje, če vzamemo, koliko silnega denarja se iz Slovenije leto za letom steka v državni cestni sklad, — že to, kar plačujejo naši kolesarji, ki jih je bližje 20.000, znaša lepe milijončke, — potem je pač že čas, da pridemo tu enkrat malo bolj na svoj račun.

ejo.

Maribor

Skrb, učiteljskega doma' za učiteljski naraščaj

Zadruga bo ustanovila tudi penzionat za dekleta

V nedeljo so zborovali člani zadruga Učiteljski dom v Mariboru. Občni zbor je vodil predsednik upravnega odbora UD g. Ledinek Miloš s Teznega. Kakor znano, ima ta zadruga penzionat za dijake, katerim poleg celotne oskrbe nudi tudi pomoč pri študiranju ter uživa ta ustanova priznan ugled vsepovsod. Nje glavni ustanovitelj je pokojni Hren Anton, bivši šol. upravitelj v Studencih pri Mariboru.

V minulem letu je zadruga štela 151 članov z 235 deleži. Zadruga je član »Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani«. Promet je znašal 1.508.050,68, torej približno enako kot prejšnje leto. Zavod obstaja 8 let ter se je upravljaval vsedesletje s socialnega vidika. V šolskem l. 1939-40

je bilo v penzionatu 35 gojencev. V zavod se sprejemajo prvenstveno učiteljski otroci, pa tudi otroci drugih stanov. Pri današnjem naraščanju draginje je seve vzporedno treba zvišati tudi oskrbnino, ki pa je z ozirom na vsestransko in vsem vzgojnim zahtevam odgovarjajočo oskrbo v tem zavodu še vedno razmeroma nizka. Ko bo zavod likvidiral stari dolg iz nakupa zavodnega poslopja, bo razmišljal o osnovanju penzionata za študirajoča dekleta. Za notranje poslovanje zavoda vzorno skrbita gospod in gospa Lovšič vseh 8 let.

Skupščina je soglasno odobrila poročilo uprave in kuratorija. Prečitano je bilo tudi revizijsko poročilo. Nato so se vršile volitve nove uprave, ki je z malimi

izjemami ostala ista kot doslej. V upravnem odboru so bili izvoljeni gg. Ledinek Miloš, Tomažič Ivan, Rajšp Jože, Blažič Štefan, Lešnik Mirko, Kozuh Mirko in Vomer Ivan, za namestnike pa gg. Skilan Josip, Purkhart Josip in Hočevnar Ciril. V nadzorni odbor: gg. Koropec Ivan, Golež Franc, Vauča Mirko, Kontler Julij in Živko Janko, za namestnike: gg. Petrič Ludvik, Podgornik Filip in Španger Vekoslav.

Skupščina je tudi sprejela spremembo pravil in razne predloge, predvsem za čim boljše gospodarsko stanje zavoda. Svoje objave bo UD priobčeval v »Učiteljskem tovarišu« in »Večerniku«.

Drugi dan „ljudskega kruha“

Včeraj je prišel v promet kruh iz enotne moke, tako zvan »ljudski kruh«. Ljudje so ga iz radovednosti zelo kupovali. Pravijo da ni tako slab in da je kakovostno boljši kakor prejšnji črni. Mariborski peki sicer še prodajajo žemlje, ki

so večje od prejšnjih in so zato tudi dražje. Vsaka stane dinar. Včeraj je bil v tukajšnjih pekarnah velik promet, ker se ljudje boje, da bi zmanjkalo kruha. Pravijo pa, da sedaj za to ni nevarnosti.

Smrten padez iz drvečega vlaka

Med postajama Lipoglav - Poljčane je v nedeljo zvečer padel iz drvečega osebnega vlaka, ki vozi v Maribor 58 letni uradnik mariborske obmejne policije Milan Bogosavec. Pri padcu si je razbil

lobanjo in mu tudi takojšnja zdravniška pomoč v Poljčanah ni mogla več rešiti življenja. Njegovo truplo so včeraj prepeljali v Maribor.

Šahovski turnir za prvenstvo Maribora

Šahovska sekcija SK Železničarja priredi tudi letos šahovski turnir za prvenstvo Maribora. Iz posebnega razpisa posnemamo, da bo turnir pričel v petek, 13. t. m. s 1. kolom ob 20. v kavarni »Orient«. Igralni dnevi so v ponedeljek, sredo in petek, dočim se prekinjene partije odigravajo po dogovoru med tednom. Prijavnina znaša 20 din in 20 din

kavcije. Prijave se sprejemajo v četrtek od 20 do 21 v kavarni »Orient«. Pravico udeležbe imajo člani šahovskih klubov »Železničarja«, »Mariborskega šahovskega kluba«, »Šah. kluba UJNZB«, »Vidmarja« in »Šah. sekcije »Maraton«. Prva polovica udeležencev prejme nagrade, prvo plasirani pa še častno priznanje v obliki pozlačene plakete.

Planinske postojanke zapirajo vrata

Osrednjega društva SPD bodo v letošnji poletni sezoni zaprte v sledečem vrstnem redu. Do 15. septembra bosta oskrbovani Oročnava koča pod Črno prstjo in Vodnikova koča na Velem polju, do 22. septembra bodo oskrbovane Triglavski dom na Kredarici, Staničeva koča in Češka koča pod Grintavcem, do 29. septembra bodo oskrbovane Aleksandrov dom pod Triglavom, koča pri Triglavskih jezerih, Erjavčeva koča na Vršiču, Čojzova koča na Kokrškem sedlu in koča v Jermanovih vrati. Do 6. oktobra bo oskrbovan Aljažev

dom v Vratih. Do navedenih terminov morajo oskrbniki oskrbovati svoje planinske postojanke. Ako pa bi bilo po tem času še lepo vreme in bi skupine hotele še v tem času posetiti eno izmed teh postojank se je treba predhodno prijaviti vsaj do četrtega in je treba položiti varščino. Stalno so oskrbovane Zlatorog ob Boh. jezeru, Dom SPD na Komni, Dom na Kravcu, Dom v Kamniški Bistrici in koča na Veliki planini. Planinci izrabite lepo jesensko vreme ter posetite naše planine.

m V Studijski knjižnici se z 11. t. m. uvedejo zopet deljene uradne ure. Knjige se bodo izposajale vsak delavnik od pol 16. do pol 19., ob sobotah od pol 16. do pol 18. V istem času bo odprta tudi čitalnica.

m Umrl je Jože Salamon v Studencih, Sokolska ul. 35.

m V spomin na blagokojnega dvornega svetnika gosp. dr. Josip Kranvogla je darovalo tuk. Protituberkulozni ligi Olepševalno društvo v Mariboru din 200.—, Jugoslovanska hranilnica in posojilnica v Mariboru pa din 150.—.

m Edinice »Sokola«. Fantovski odseki in Gasilske čete v področju obeh okrajev Maribora se naprošajo, da pošljejo PT ligi v Mariboru obračune, odnosno vrnejo naravnalne listke, ki so jim bili poslani za letošnji protituberkulozni teden.

Pismo uredniku

Gospod urednik! Končno se je mudila mariborskemu občinstvu zopet prilika, da vidi slovenski film, in to češki film »Hajduk Janošik«. Vem, da so se tega filma vsa slovenska srca razveselila, posebno ker je slovenski film za nas redkost, in to je tudi dokazala polna dvorana. Češki patriot Janošik, ki se bori za svobodo svojega naroda, je navdušil obiskovalce kinematografa. To je bil krasen film, sijajne igre in nenadkriljive režije! — in tak film se predvaja samo dva dni, kot kak vložek, ker pač ni drugega na razpolago. In zakaj? Film »Hajduk Janošik« bi morali predvajati kot film za šolsko mladino, ker bo vzgojil v njih čut za domovino in jim vsadil v srca ljubezen do iste.

m Pevski zbor Glasbene Matice v Mariboru javlja, da ima ob torkih vaje moškega, ob sredah ženskega, ob petkih mešanega zbora, vsakokrat ob 20. Vidimo v risalnici I. dekliške mešanske šole v Miklošičevi ulici. Nove pevke in pevci dobrodošli!

m Nova tlakovalna dela. Mestna občina bo še letos pričela tlakovalna dela v Razlagovi, Čaukarjevi, Gregorčičevi, Korošičevi in Gosposki ulici. Tlakovali bodo Trg svobode v zvezi z regulacijo in postavitvijo kraljevega spomenika, ki bo odkrit drugo leto na Vidov dan.

m Avtobusna proga Maribor—Kamnica? Mestna občina bi bila pripravljena upeljati novo avtobusno progo, ki bi povezala mesto s Kamnico in kampniškim predmestjem, če bi bila ta proga rentabilna in če bi stanovaleci kamniškega predmestja in Kamnice pokazali dovolj zanimanja. Zato je potrebno, da omenjeni pokrenejo akcijo, ki bo v primeru zadostnega zanimanja gotovo uspela.

m Sokol Maribor I. poziva vse telovadeče članstvo, naraščaj in deco, da prične redna telovadba, v soboto, 14. t. m. po starem telovadnem urniku. Konec prijav 30. t. m. Na poznejše prijave se ne bomo ozirali. Strogo obvezno za vse pripadnike telovadečega članstva. Bratje in sestre, v telovadnici zbor! Zdravo! — Uprava in načelnštvo.

m Poslovilni večer dr. Crnjeka priredi Glasbena Matica v sredo ob 20. v gornjih prostorih hotela »Orel«. Vabljeni zlasti pevci in pevke.

m Zakaj pometajo Meljsko cesto po dnevi? Vsako jutro, ko hodijo ljudje v urade in v razne službe, otroci pa v šolo, pometajo pometalci Meljsko cesto. Peči so oviti v oblake prahu, kar ni prijetno, še manj pa zdravo. Zato naj odgovorni činitelji poskrbijo, da bodo ceste in ulice pometali ponoči.

m Vsem sodelujočim statistikom in otrokom pri igri »Cyranec de Bergerac« se sporoča, da bo vaja v sredo, 11. t. m., ob 20.

m Tiskarski skrat nam je včeraj podtaknil neljubo hudomušnost, ko je zamenjal restavracijo na Mariborskem otoku z ugledno restavracijo »Mariborski dvor«. Pravilno se torej objava glasi, da je bila sezona zaključena v restavraciji na mariborskem otoku, dočim hotel »Mariborski dvor« pod upravo gg. Kvedrova nudi gostom priznano dobro pijačo in izvrstno pripravljena jedila ob odlični postrežbi.

Moderne namizne ure bogata izbira nizke cene

M. Jigerjev sin, Gosposka ulica 15

m Predstojništvo mestne policije v Mariboru poziva vse lastnike orožnih listov, da poravnajo v teku meseca sept. t. l. banovinsko takso na orožne liste in sicer za vsaki kos orožja 25.— din, ker bodo sicer strogo kaznovani. Takse se poravnava v sobi št. 13 navedenega predstojništva.

m S kolesa padel in zaspal. Na vogalu Radvanjske ceste in Frankopaneve ulice je padel ponoči s kolesa krojaški pomočnik Stanek Blokhar ter zaspal. Neznani dolgoprstež je izrabil priliko in ukradel kolo »Harozon« z ev. štev. 188583.

m Tat samega sebe prevaral. Trgovcu Frideriku Vračku z Aleksandrove ceste 1 je nekdo ukradel prazen sod za bučno olje. Tat je gotovo mislil, da je še kaj te dragocene tekočine v sodu, pa se je prevaral. Hotel je gotovo napraviti dobro kupčijo z bučnim oljem, ki ga sedaj tako primanjkuje.

m Dve bojeviti »amazonki« sta se včeraj popoldne v veliko zabavo mimoidočih na Betnavski cesti stopli ter se obdelavali z aktivkami in pestmi.

m Kolo je nekdo ukradel izpred sodišča železničarju Vinku Horvatu. Ukradeno kolo je zamke »Rixe« in registrirano s št. 196113.

m Otvoritev Beogradskega velesejma. V soboto je bil odprt beogradski jenski velesejem. Otvoritev je bila zelo slovesna ter so ji prisostvovali najuglednejše osebnosti iz cele države. Prisostvovali ji je tudi delegat Mariborskega Tedna ravnatelj mariborske Tujskoprometne zveze g. Loos Josip. Velesejem je silno prostoren in razkošno opremljen ter nudi obiskovalcem obilo užitka. Velesejem je odprt do 16. t. m. ter velja za obiskovalce polovična vožnja.

m Otvoritev Beogradskega velesejma. V soboto je bil odprt beogradski jenski velesejem. Otvoritev je bila zelo slovesna ter so ji prisostvovali najuglednejše osebnosti iz cele države. Prisostvovali ji je tudi delegat Mariborskega Tedna ravnatelj mariborske Tujskoprometne zveze g. Loos Josip. Velesejem je silno prostoren in razkošno opremljen ter nudi obiskovalcem obilo užitka. Velesejem je odprt do 16. t. m. ter velja za obiskovalce polovična vožnja.

Razmišljanje o „smrdljivem“ Prekmurju

Aleksandrova v vsem svojim vrvežu. Na robu pločnika petero gospa in gosposičen v živem pomenu. Privozi na kolesu mlajši gospod, obstane, pozdravlja in stiska ponujajoče roke. Ena izmed dam je v zadregi, obotavlja se, premišlja. »Ne vem, kam bi vas vtaknila, če oprostite! Videli smo se, znan se mi zdite... (obraz se prijazno razleže, oči od veselja ovlažijo, celo topi nosok se je malo zganil)... tam v smrdljivem Prekmurju smo se srečali!« In takoj živahno stiskanje rok, pripovedovanje itd., kar pa več ni bilo zanimivo. Razmišljam o »smrdljivem Prekmurju«. Kje je neki zaslužilo ta »okrasni« pridevnik? »Zelena« Stajerska, »divna« Gorenjska, »vesela« Prlekija — samo »smrdljivo« Prekmurje? Res je, da sem prav tu rojen in tudi dorasel, vendar doslej nisem pomislil na »smrad«, ki ga mora biti toliko, da ga poznajo še gospe iz mariborskih ulic. Verjetno »lokalnopatriotska« kratkovidnost in avtosgestivno olepševanje dejanskega stanja! Poskušam s samokritiko. In res: ali ne smrdijo rokavi, rokavci in mlake ob neregulirani Muri in Lendavi, ali ni bilo tudi po Soboti mnogo govoric o klavnih in njihovem iztoku, ali ni res, da ne vesta ne občina ne arhitekt Novak, kako bi naj brez denarnih sredstev vsaj malo nagnili soboške kanale? Smrdi v natlačeni soboški bolnišnici, srdijo cigani, ki se potikajo po cestah. Mogoče pa je »gospica« kaj

* Restavracija Mariborski otok se z današnjim dnevom zaključila.

* Cenjeno občinstvo vljudno obveščamo, da so člani podpisane zduženja vsled ogromnega porastka cen, vseh čevljarskih potrebščin in zahlev dobaviteljev po plačilu v naprej primorani cene za čevljarska popravila primerno zvišati in niso več v stanju popravil opravljati na up, kar se naj blagovoli upoštevati z razumevanjem. Združenje čevljarskih mojstrov v Mariboru.

* Redno vpisovanje v vse tečajne in predmete Dopisne trgovske šole v Ljubljani, Kongresni trg 16/II, se je pričelo. Prireja posebno Dvoletno trgovsko šolo, razne druge tečaje, uči pa tudi poedine trgovske predmete (stenografijo, knjigovodstvo itd.) ter tuje jezike (italijansko, nemščino itd.). Pouk se vrši z dopisovanjem. Vpise se lahko vsakdo. Za časa rednega vpisa posebni popusti. Vsa pojasnila pri vodstvu šole brezplačno.

Radio

KAJ VAM PRIPOROČAMO ZA JUTRI?

Ljubljana: 12. averture; 13.02 melodije raznih dežel, 18.45 poje Fedor Saljapin; 20.30 samospevi gg. Pavle Lovsetove; 21.15 koncert tamburaškega orkestra; 22.15 za kratek čas. — Beograd: 13.10 lahka gl.; 18.35 klavirski koncert; 20. Gotovčeva opera »Ero z onega sveta«. — Budimpešta: 18.15 salonski orkester; 19.25 Rossinijeva opera »Seviljski brivci«; 23.20 ciganska glasba. — Sofija: 18.30 lahka gl.; 19. klavirski koncert; 20. Donizetijeva opera »Lucija Lamermurska«. — Rim: 19.30 zabavna gl.; 20.30 Mascagnijeva glasbena legenda »Izabo«; 23.15 plesna gl. — Praga: 17.25 koncert novih skladb; 21.35 Glazunova »Orientalna rapsodija«; 23. koncert RO. — Bratislava: 16.15 plesna gl.; 20.30 koncert RO; 22.15 narodna glasba.

Vesti: Ljubljana: 7.05, 12.30, 14., 19., 22. Beograd: 6.45, 13.30, 14.40, 19.10, 21.40, 22.40.

Kino

* Grajski kino. Danes izbrani film »Ljudje iz varieteja« zadnji film z znamenito La Jano, Attila Hörbiger in Hans Moser. Pride: »Gül baba«.

* Union kino. Ponedeljek in torek nadaljevanje predvajanja češkega zgodovinskega filma »Hajduk Janošik«.

* Esplanade kino. Do vključno četrta reportaža sedanje vojne 1939/40 »Od Danziga do Pariza«.

KAKO SE BO VRŠIL NAŠ IZVOZ IN UVOZ S SSSR

Ravnateljstvo za zunanjo trgovino obvešča interesente, da se bodo izvozni in uvozni posli s SSSR rešili tako, kot z drugimi državami. Jugoslovanski izvozniki oziroma vozniki lahko zaključujejo izvozne oziroma uvozne posle s SSSR direktno. Pač pa je tudi trgovina s SSSR podvržena obče veljavnim predpisom, ki so pri nas v veljavi za posamezne vrste blaga v zvezi z njihovim uvozom oziroma izvozom ter z ozirom na dogovorjene obveze. Veš izvoz v SSSR bodo vršile direktno izvozne organizacije same s sodelovanjem trgovinskega predstavništva. Vsi posredniki so izključeni.

o Družba sv. Cirila in Metoda vabi na svojo 51. veliko skupščino v nedeljo, 15. sept., ob 10. v Ljubljani v balkonski dvorani Kazine (Kongresni trg).

o Poškodbam je podlegel v slovenjegraški bolnišnici hlapec Alojz Založnik, ki ga je konj brcnil v trebuh. Pokojnik zapušča ženo in štiri nepreskrbljene otroke. Njegovo truplo so prepeljali domov v Mislinje, kjer bo danes pokopan.

lišala, da je bil Prekmurec vse predelgo »būdos parazit« (madž. smrdljivi kmet) in »būdos Tot«? Se je vozila v živinskih vagonih s sezonskimi delavci, ki so zaudarjali po znoju v nešteti mesecih iztispljenem za tujo korist in napredek in pomošanem z ostanke »duhov« onih, katerim so ti vagoni sicer redno služili? Mogoče je ob pomladi ali jesenski selitvi čepela stisnjena med znojnimi telesi in mnogimi košarami v soboški postajni čakalnici? Mogoče je morala piti vodo nešteti kužnih vodnjakov, hoditi na razpadla vaška stranišča, bresti po gnojnicah, ki teče z nehipenskih gnojišč? Bog ve na kaj je naletela »gospica«. Pri. znavam, da je dosti očitnih in prikritih nevarnosti smrdljivega značaja, na katere lahko naleti tudi sicer dobro vzgojen človek, če ima smolo. Kljub svoji samokritiki sem mogoče še marsikaj izpregledal: pač lokalpatriotizem ali pa je že tudi mene zajelo tako »vzdušje«. Nekaj tu treba: ali odstraniti smrad ali popraviti nosove. Mogoče bo kdo nasvetoval kompromisno rešitev: zaščitne maske. Samo poceni bi morale biti in izdelovali bi jih morali v serijah, saj bi postalo povpraševanje precejšnje. Uporabljati bi jih pa morali nadejda se kje po srenejših predelih, nemara tudi »gospica« takoj, ko prestopi svojo četrto ali pa še prej. Posel bi lahko organizirali kot delniško družbo ali pa na zadržni podlagi.

Zanimivosti

Zaljubljeni na grobu Romea in Julije

Tisoče in tisoče zaljubljenih parov si prisega zvestobo na grobu tragične ljubezni

V italijanskem mestu Veroni je grob nazvan Tomba di Giulietta. Tu sta po ustnem izročilu pokopana Romeo in Julija, simbola vseh zaljubljenec. Njun grob obiskuje tisoče in tisoče zaljubljenec vsega sveta.

Ze leta 1524 je pripovedoval pesnik Luigi de Porto svojemu prijatelju žalostno povest mladega ljubezenskega para Romea in Julije. Danes je težko ugotoviti, kaj je resnica in kaj legenda, ker je tudi pesnik slišal to zgodbo od svojih prijateljev. Po tej legendi je zgodovina Romea in Julije taka-le:

V Veroni sta živeli rodbini Montechi in Capuletti. Nekoč je priredila družina Capuletti svečan ples v svoji palači in eden izmed prvih obiskovalcev je bil Romeo Montechi, ki je bil nenavadno lepo oblečen. Njegova pojava je povzročila vsestransko pozornost in nihče ga ni mogel odsluoviti, ker je bil takrat običaj, da se je lahko plesa udeležil tudi nepovabljenec, samo da je meščan Verone. Gostiteljova hčerka, mlada lepota Julija, se je na prvi pogled zaljubila v krasnega mladeniča. Od tega dne sta se zaljubljenca redno tajno sestajala.

Naveličana večnega skrivanja svojih srčnih občutij sta Romeo in Julija sklenila, da se bosta poročila brez blagoslova staršev, za katere sta vedela, da ne bodo nikoli pristali na njun zakon. Zares jih je naslednjo noč poročil menih Lorenzo, ki je bil dober Romeov prijatelj.

Nekoliko dni po tej tajinstveni svatbi je prišlo do javnega spora med družinama Montechi in Capuletti. Na veronski avneniji je tekla kri in v borbi je Romeo ubil Julijinega brata Teobalda. Seveda je bilo to zanj usodno, ker so ga izgnali iz Verone v Mantuo. Razen tega je Julijin oče zapovedal svoji hčerki, da se mora srečna mladenka je v obupu zaužila neki srečna mladenka je v obupu zavžila nek prašek, da je globoko zaspala in je izgledala kakor mrtva. Tako se je bila namreč dogovorila s menihom Lorenzom, ki ji je obljubil, da jo bo ogrnil v meniško haljo in jo spravil v Mantuo. Zgodilo pa se je na žalost čisto drugače.

Romeo je dobil medtem napačno poročilo o Julijini smrti, pa se je takoj kljub prepovedi vrnil v Verono. Pohitel je v frančiškansko cerkev, kjer je ležala njegova navidezno mrtva žena. Objel jo je ter izpil strup in pričakoval ob Julijinem mrtvaškem odru svojo smrt. Ko se je lepota zbudila iz globoke nezavesti, je videla, kako ob njej umira njen Romeo. Šele takrat sta razumela strahovito po-

moto. Julija se je prebodla z Romeovim mečem, da je na ta način končala njuno tragično ljubezen.

Romeo in Julijo so pokopali v frančiškanski cerkvi v Veroni. Leta 1624. je blizu tega samostana zletela v zrak smodnišnica in porušila tudi samostan z grobom obeh nesrečnih zaljubljenec. Na čudežen način pa so ostali zemeljski ostanki nedotaknjeni, ker se je razbil samo sarkofagov pokrov. Kasneje so obnovili njuno grobnico.

Na vходу v grobnico je zaboj, kamor mečejo obiskovalci svoja pisma, v katerih so opisali svoje srčne bolečine. Veru-

jejo namreč, da se bo njihova želja, izražena v teh pismih, gotovo izpolnila. Zaljubljeni pari prihajajo še celo ponoči na grob Romea in Julije, ker sta oba umrla točno opolnoči. Mlada dekleta in fantje si tam prisegajo zvestobo in mnogi krušijo kamenčke z grobnice, da jih shranijo kot najdragocenejši talisman njihove ljubezni. Dokler groba niso stražili, so bili tam samomori nesrečnih zaljubljenec na dnevnem redu.

Največji fanatik je bil neki ameriški bogataš, ki je nameraval kupiti grobnico s kostmi Romea in Julije, da bi vse to podaril svoji zaročenki.

Motorni čoln s propelerjem je izdelal neki nemški inženjer. Čoln je dolg 14 m ter ga poganja motor malega letala.

Rešitev v zadnjem trenutku

Neki avstralski farmer je med lovom zablodil v pragozdu in se izgubil. Kljub izredno dobremu daru za orientacijo ni mogel najti prave poti. Že štiri dni je taval po pragozdu in je skoraj obupal. Ves onemogel zaradi lakote in žeje se je vlegel in opustil vsako upanje na rešitev. Nenadoma pa je nad glavo zagledal brzo-

javni vod, ki je bil napet visoko med vejevjem. Potegnil je samokres ter z dvema streloma prestrelil bakreno žico.

Uspeh ni izostal. Nekoliko kasneje je prispela skupina delavcev, ki oskrbuje brzojavni vod. Našli so napako, pa tudi farmerja, ki so ga rešili gotove smrti v džungli.

Duhovnik — detektiv

V nekem majhnem belgijskem mestu je neznanec stalno kradel v cerkvi. Vedno je izginjal denar, ki so ga darežljivi verniki polagali na glavni oltar. Policija ni mogla najti sledu za spretnim tatam. Zato se je župnik odločil, da prevzame vlogo detektiva.

Oltar, kjer je dan za dnevom kradel skrivnostni tat, je župnik zvezal z električno žico s svojo sobo ter pričakoval, kaj bo. Drugo noč je zazvonil električni

zvonec. Župnik je hitel v cerkev in v njej našel neko stanko, v njenem žepu pa ves

Prva transfuzija krvi pred 107 leti

Nedavno je vojno-medicinska akademija v Leningradu proslavila 140letnico obstoja. Ob tej priliki so ugotovili, da je bila prva transfuzija krvi v Rusiji izvršena leta 1833. Omenjena akademija slovi po svojih medicinskih kapacitetah in uspe-

denar, ki so ga verniki tisti dan darovali cerkvi.

Župnik je izjavil, da mu je zelo ljubo, da je pojasnil tatvino, hudo pa mu je, da je tat njegova najpobožnejša ovčica...

370 otrok je imel

Seveda ne oče kake preproste družine, ki bi se potegoval za razne nagradne premije, razpisane v svrhu populacijske politike te ali one civilizirane dežele. Ta oče z rekordno očetovsko srečo je bil kralj in to še v daljni Aziji. Bil je to Rama V., kralj Siama. Ob njegovi smrti l. 1910. so namreč našeli 134 sinov in 236 hčera. Kdor tega ne more verjeti, bo to mogoče lažje storil, če mu razodenemo, da je imel pri tem v pomoč in podporo še 3.000 svojih žena.

ZRAČNI PROMET SKOZI STRATOSFERO

Agencija Tass poroča iz Moskve, da bo v kratkem uveden potniški promet skozi stratosfero s posebnimi letali. Zračni promet skozi stratosfero bo na progi med Florido in Rio de Janeiro.

FILATELISTI PORABIJO LETNO 5 MILIJARD DINARJEV

Na vsem svetu je okoli dva in pol milijona filatelistov, ki porabijo letno, da zadostijo svoji strasti, okoli 5 milijard dinarjev.

Ali že veste,

da je sladkor najboljšo sredstvo za oblažitev komarjevih pikov? Srbeče mesto morate osliniti ali namočiti z vodo, nato pa pokriti s koščkom slatkorja. Srbenje kmalu preneha in oteklina upade. Zato nosite na izlete v naravo s seboj vedno tudi koške sladkorja.

da je sodavica v uporabi že 150 let? da naredi odrasel človek na dan povprečno 12,5 km, šolarka 18 km, fant pa 24 km?

da v eni ur pojemo na svetu 27 milijonov kilogramov krompirja in pri tem porabimo 2 milijona kg soli?

da raste najslajša rastlina sveta v Paragvaju v Južni Ameriki in je 200krat slajša kot sladkor?

da je belin letel tudi 550 m visoko, kačji pastir pa 250 m?

Sergiusz Plasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

94 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

Bil je maček. Začudil sem se, kaj neki dela maček tako daleč od ljudi in naselij. Z njim sem prežal do zore, ko sem ga odnesel v naše skrivališče... Sedajle pa skupaj straživa Krisin in Hrobarjev pokojni sen.

Zvečer smo spet šli kot običajno na prežo. Tokrat sem v jarku. Mačka sem si posadil na kolena. Tiho prede in me spominja na dom, na družino, na ogenj, ki tako lepo prasketa na ognjišču... Misli nepovratno bežijo in z njimi čas. Precej blizu zaslišim korake. Mačka pahnem s kolen. Pripravljen sem na skok, v desnici stiskam orožje. Vem, da je treba najprej napasti vodjo, ki je višje postave in žida, ki gre med zadnjimi in je majhne postave. Tega bo menda ujel Hrobar, ki zasleduje krdele.

Pozorno vrtam v temo. Levo nogo sem uprl ob rob jarka. Že vidim temno postav. Pustim jo naprej. Popolnoma prav se presodil: to je tihotapec, ki gre prvi in vodi. Nekaj korakov za njim stopajo ostali člani krdele. Precej brezskrbno stopajo in se celo pomenkujejo. Z novački je sploh velik križ. Še hoditi ne znajo, zato jim tudi pravimo, da so sloni.

Ze so tik pred menoj. V temo sprožim svetilko in zavpijem — Stoj! Roke kvišku!

In zgodila se je nepričakovana stvar. Ljudje so zagnali krik in vik in se pognali v grmovje, na nasprotni strani ceste, odkoder je ta hip posvetil Krisa in pravtako zavpil:

— Stoj! Na tla!

Zadaj pa je podoben krik ponovil Hrobar. Med novački je nastala divja zmešnjava. Tečejo, padajo, motajo se v grmovju. Mi pa streljamo in vpijemo: »Stoj! Stoj!«, toda brez uspeha. Novački divje bežijo in lomastijo skozi grmovje. Naokoli svetim in iščem vodjo. Nekoliko korakov pred seboj zagledam visokega, zastavnega moža. Spustim se za njim. Da bi ga zmedel, mu posvetim s strani. On pa beži kot obseden. Dohitim ga. Svetim mu na pete. V ugodnem trenutku mu skočim na peto, da se je prevrnil.

— Vstani! — mu velim.

Možakar vstane.

— Roke kvišku! — mu pravim in namerim samokres na prsa.

Toda možakar se je bliskoma izmaknil ter mi hotel s spretno kretno iztrgati samokres. Zadnji trenutek sem odskočil, nato pa sem ga sunil v trebuh. Izmaknil se mi je in se znova pognal v beg. Spustim se spet za njim. Čudim se njegovemu pogumu. Če bi ne bil za trdno odločen, da

bom streljal le v skrajni sili, bi ga bil že zdavnej oplazil iz samokresa.

Zasledujem bežečega tihotapca. Spet ga poderem na tla. Velim mu, naj vstane. In možakar mi spet poskuša iztrgati orožje. Ker se mu namera tudi tokrat ni posrečila, se je znova spustil v beg.

Občudujem ga! Nisem mogel razumeti, zakaj tako brezupno beži ter se izpostavlja smrti. In spet ga poderem na tla. Svetilko sem dal med zobe, z levico pa sem skušal dvigniti ležečega tihotapca. Držim ga za ovratnik in vodim proti mostu, kjer sta tovariša svetila. Nenadoma me je mož silovito sunil v bok ter se mi iztrgal. Svetilka mi je pri tem padla na tla. Bliskovito sem jo pobral in se pognal za bežečim tihotapcem. Polagoma me zaževa prične razburjati.

— Stoj! Stoj! Sicer te ustrelim! — vpijem za njim.

Možakar pa kar beži naprej. Bil sem že tik za njim. Cev repetirke se je že dotikala njegovega ramena. Stisnil sem petelina. Toda zaman. Prvič v življenju se mi je kaj takega zgodilo. Naglo sem spravil repetirko v žep ter izvlekel samokres, ki je vselej zanesljiv. In še enkrat zavpijem:

— Stoj! Zadnjič te pozivam!

Ni se ustavil. Pomeril sem v levo ramo in sprožil. Čim je odjeknil strel, je padel na tla in pretresljivo ječal:

O... o... o... o!

Meni pa se je zdelo, da je to ječanje prej znak neke radosti kot bolečine. Tihotapec pa je rjovel kar naprej.

— O... o... o... o!

Čutim, da mi leze na lica bledica. Prijela me je divja strast, da bi možakarju pognal kroglo v glavo, da ne bi slišal več tega strašnega krika. Zakaj le tako vrešči? Radi bolečine? Iz izkušnje vem, da bolečine ni mogel takoj občutiti. Povrh tega pa je njegova rana lahka. Znabiti kriči iz togote, ker ne more več bežati.

— Vstani! — vpijem nad njim.

Pa se niti ne gane, ampak kar naprej kriči.

Med drevesi se približuje svetilka. Hrobar lomasti k nama. Skloni se nad ranjenca:

— Kaj mu je? — me vpraša.

— Ustaviti se ni hotel. Dvakrat je poskusil zbežati. Udaril me je. Hotel mi je iztrgati samokres... Pogodil sem ga v ramo.

— In zakaj nisi tega storil takoj!? Potem bi se ne šalil s teboj!

Hrobar se obrne k ranjencu:

— Vstani! Toda urno! Sicer te pihnem v glavo in preiščem mrtvega!

Ranjeneec je vstal in stopil proti cesti. Prišli smo k mostu. Tu sem na tleh opazil dva fanta, novačka, ki ju je Krisa zajel v grmovju, kjer sta se hotela skriti. Preiskali smo ju, a nismo našli ničesar. Nato smo temeljito preiskali mojega ujetnika. Imel je nekaj zlatih in srebrnih rubljev, kar nas je silno začudilo.

— In zakaj si, osel, tako bežal? — je krel Hrobar. — Mar bi rad dobil kroglo v glavo?

(Dalje.)

